

Miks hobukastan ei õitse?

Mul kasvab õuel kaks kastani-puud. Üks on 20-, teine 10aastane. Puude kõrgus on praegu umbes 6 m. Üle aasta olen pügades mõne oksa eemaldanud. Pärnumaal, kus ma elan, peaks olema kasvuks hea pinnas: musta mulda pool meetrit, allpool saviliiv ja savi. Küsimust tekitab, miks need puud ei õitse. Igal aastal pole õisi üldse või on neid ainult kuni kolm.

Kas on rohtu selle vea parandamiseks või aitab ainult saag?

Vastab

KADRIN LINNA

Pügamisega oletegi puu õitsemisvõimalust vähendanud. Hariliku hobukastani õisikupungad tekivad okste tipu juba eelmise aasta suvel. Nende eemaldamine põhjustab õieiluta jäämist. Õisikute rohkus ei ole ainult mulla toiteainetest, vaid suuresti ka ilmastikust, mis on tavaliselt kõikuva iseloomuga. Samuti mõjutab õitsemist päikesevalgus. Kuigi harilik hobukastan (*Aesculus hippocastanum*) kuulub varjutaluvate liikide hulka, moodustub tal lagedal siiski enam õisi.

Ärge sekkuge puu ellu, oodake, ja siis näete, et ajapikku õisikute arvukus suureneb. Õistaimedel on mitu arengujärku, pikaajalistel puudel kestavad need aga palju aastaid. Hoogsale vegetatiivorganite kasvule järgneb küpsusjärg ja alles siis suudab puu alustada õitsemist ning ka viljuda. Kõige suurem viljakus saabub puu keskikka jõudmisel, kui intensiivne kõrguskasv on lõppenud. Puud õitsevad ja viljuvad kõrge eani, kuni vanadusjärguni.

Harilik hobukastan on laiuva võra tõttu pigem parki ja avarale haljasalale kohane puu. Tänaväärse puistee puhul on tema sobivas suuruses hoidmine väga töömahukas, seega ka kulukas. Majadevahelisel õuealal võib temast sigineda palju probleeme: varjab valgust, tükib õhuliinidesse (traatidesse), ohustab hoonet alusmüürist katuse ni ja häirib madalama ahikütttega

REPRO

Hobukastani eluiga heades tingimustes on 200–300 aastat, kõrgus 25–30 m, võra laius umbes 10 m.

maja korstnatõmmet. Puu prognoositav eluiga heades tingimustes on 200–300 aastat, kõrgus 25–30 m, võra laius umbes 10 m.

Kui puud aastate jooksul kõrgusse kasvavad ja teie jõud neist paratamatult enam üle ei käi, võib aja jooksul moodustuda võrasse mitu rasket haru, mis vananedes murduka ähvardavad. Ja siis pole väga tugevat tormituult vaja, kui ongi õnnetus käes.

Lõikamisel tehtud väikesed oksahaavad kasvavad küll hästi kinni, kuid juure- ja tüvevigastuste tagajärjel läheb puu kergesti mädanema.

Kuna kirja põhjal pole teada, kas tegu on just hariliku hobukastani puudega ja kui suur kasvuruum neil on, ei maksa eeltoodut ähvardava hoiatusena võtta. Parema ettekujutuse saamiseks võiksite võtta vaatluse alla mõne pargis vabalt kasvava põlispuu, seekord siis hariliku hobukastani. Selle võimsa pildi võite mõttes oma õuele üle kanda ja sellest tulenevalt järeldusi teha.

Ka ei oska arvata, miks õiterohkus nii määrava tähtsusega on, et

olete valmis sae järele haarama. Kui teid huvitab just puu õitsemine, mitte viljad, võib kasvatamiseks soovitada hariliku hobukastani dekoratiivset vormi 'Baumannii'. Tema õitsemine kestab kauem, on valge tädisõiega, kuid viljub väga harva või ei vilju kunagi.

Praegusel ajal on võimalik soetada ka hobukastani väiksema võramahuga madalamat liiki, näiteks siledat hobukastanit (*Aesculus glabra*). Selle kõrgus jääb vahemikku 6–12 m. Lisaks võib soovitada veel madalamat, 6–8 m kõrgust puud või põõsast – Paawi hobukastanit (*Aesculus pavia*) ja hariliku hobukastani saledat teravatipulist vormi kõrgusega 15 m (*A. hippocastanicum* 'Pyramidalis').

Mõjuvatel põhjustel, ent vägivaldselt sobivasse mahtu lõigatud puu pole nägus, ehkki mitmel pool Lääne-Euroopas on tavaks ka hobukastanit lõikusega nudipuuks vormida.

Isetekkelised puud sobimatus kohas tuleks minu arvates võimalikult noorena kõrvaldada, s.o enne, kui on vaja saag abiks võtta.